

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบางปอ ตำบลแม่น้ำ อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบางปอ ตำบลแม่น้ำ อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบางปอ ตำบลแม่น้ำ อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพอยู่ในชุมชนบางปอ ตำบลแม่น้ำ อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 925 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยใช้สูตรหาขนาดตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e^2 = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{925}{1+(925)(0.5)^2} = 270$$

ดังนั้นกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่าที่ยอมรับได้เท่ากับ .05 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 270 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (sampling) แบบอาศัยความน่าจะเป็น (probability random sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 270 คน เพื่อให้กลุ่มประชากรมีโอกาสถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างเท่าเทียมกัน และสามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมดได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1 ฉบับ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ย/ เดือน

ตอนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล จำนวน 13 ข้อ การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 11 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ด้าน อันได้แก่ (1) ด้านความมีเหตุผล (2) ด้านความพอประมาณ และ (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 17 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดซึ่งถามเกี่ยวกับ (1) ปัญหาและอุปสรรค การอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางและวิธีการในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำมา

สร้างเป็นนิยามตัวแปร สร้างข้อรายการข้อคำถามในการวัดตัวแปรนั้น ๆ และพัฒนาให้เป็นแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบและข้อคำถามในแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การรับรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล จำนวน 13 ข้อ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 ข้อ และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด

3. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งภาษาที่ใช้ ให้มีความหมายรัดกุม ชัดเจน และตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบด้วยคะแนน +1, 0 และ -1 โดยค่าดัชนี IOC จะต้องมีความตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

+1 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีสอดคล้อง

0 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

-1 หมายความว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีไม่สอดคล้อง

4. แก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแบบวัด จำนวน 1 ท่าน พิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอกสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา และมีประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาแบบวัดไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน พิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก และมีประสบการณ์การทำงานในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่า 5 ปี

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนี IOC ของรายการข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง .67 – 1.00 (ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC แสดงในภาคผนวก ค) นอกจากนี้ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงจำนวนของรายการข้อคำถามบางรายการ ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การแก้ไขปรับปรุงรายการข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ	ข้อคำถาม (เดิม)	ข้อคำถาม (ปรับปรุง)
การรับรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “มุ่งสู่สังคมที่มีความสุข อย่างยั่งยืน”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “มุ่งสู่สังคมที่มีความสุข อย่างยั่งยืน”
	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “ความพอประมาณ”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “ความพอประมาณ”
	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “ความมีเหตุผล”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “ความมีเหตุผล”
	ท่านและคนในครอบครัวของท่าน เข้าใจคำว่า “การมีภูมิคุ้มกันที่ดี”	ท่านและครอบครัวของท่านเข้าใจ คำว่า “การมีภูมิคุ้มกันที่ดี”

ด้านความเที่ยงตรง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการทดลองใช้ (Try Out) กลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 30 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเที่ยงตรงจะต้องมีค่าตั้งแต่ .60 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) รายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเที่ยงตรงของรายการข้อคำถาม

องค์ประกอบ	ค่าความเที่ยงตรง
การรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล	.850
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.706
ความเที่ยงตรงทั้งฉบับ	.886

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงผู้ใหญ่บ้านชุมชนบางปอ ตำบลแม่น้ำ อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2552 และรอรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง ในส่วนของแบบสอบถามที่ยังไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ผู้วิจัยขอร้องให้กลุ่มตัวอย่างรวบรวมและจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 พบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 270 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมบันทึกข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window โดยการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติภาคบรรยาย (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency)

2. ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล การรับรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การรับรู้/การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การรับรู้/การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การรับรู้/การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การรับรู้/การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การรับรู้/การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson product moment coefficient) มีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2552)

$$-0.3 < r_{xy} \leq 0.3$$

แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์ต่ำ

$$-0.3 < r_{xy} \leq -0.5 \text{ หรือ } 0.3 < r_{xy} \leq 0.5$$

แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง

$$-0.5 < r_{xy} \leq -0.7 \text{ หรือ } 0.5 < r_{xy} \leq 0.7$$

แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์สูง

$$r_{xy} > 0.7 \text{ หรือ } r_{xy} < -0.7$$

แสดงว่า ขนาดความสัมพันธ์สูงมาก

5. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent - One sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05

6. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยใช้สถิติ F-test เพื่อใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ถ้าพบว่าแตกต่างกันดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe